

Чернівецький національний університет імені Юрія Федъковича
філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

філологічного факультету

проф. Бунчук Б. І.

«31» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

СУЧАСНІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ ШКОЛИ В УКРАЇНІ
(вибіркова)

Освітньо-наукова програма **Філологія**

Спеціальність **035 Філологія**

Кваліфікація **доктор філософії (PhD)**

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**

Рівень вищої освіти **третій освітньо-науковий**

Факультет **філологічний**

Мова навчання **українська**

Чернівці, 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні літературознавчі школи в Україні» складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності) та відповідає освітньо-науковій програмі «Філологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (PhD) – спеціальності 035 Філологія.

Розробник: Тичініна Альона Романівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Затверджено на засіданні кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року.

Завідувач кафедри О. З (Ольга ЧЕРВІНСЬКА)

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 2 від «5» вересня 2022 року.

Голова методичної ради факультету А. А (Алла АНТОФІЙЧУК)

1. Мета навчальної дисципліни:

Мета курсу «Сучасні літературознавчі школи в Україні» – презентувати сучасний стан українського літературознавства за історико-географічним критерієм (етнокультурними регіонами), методологічними платформами та за персоналіями; розширити уявлення здобувачів про історію розвитку літературознавства в Україні та реальні параметри сучасного наукового дискурсу; сприяти впровадженню актуальних методологічних зasad наукових напрямків української літературної теорії на власні розвідки; допомогти зорієнтуватися в науковій ситуації, окресливши джерельний ресурс для набуття знань про формування та еволюцію літературознавчих концепцій в Україні, генезу окремих літературознавчих шкіл, періодичні фахові видання, конференції.

2. Завдання

Відповідно до поставленої мети випливають конкретні завдання даного навчального курсу:

- усвідомлення та термінологічне визначення поняття «літературознавча школа»;
- ознайомлення з історією українських літературознавчих угрупувань, округів, шкіл;
- стратифікування літературознавчих шкіл за означеними критеріями: історичним, географічним, методологічним, тематичним;
- опанування тематики досліджень сучасних наукових шкіл у найвиразніших персональних зразках;
- фіксування концепцій представників літературознавчої школи та визначення кола їх наукової проблематики;
- опрацювання монографічних видань представників літературознавчих шкіл, що є дотичними до наукової теми аспіранта;
- робота у Google Scholar, ResearchGate, Academia.edu, Web of Science, Scopus;
- освоєння аспірантами історії та специфіки проведення конференцій;
- вивчення історії фахових періодичних видань та їх функціонування у межах літературознавчої школи;
- підвищення рівня методологічної культури;
- вироблення вмінь критичного аналізу наукової інформації та її оцінювання;
- екстраполяція засвоєних знань, умінь, навичок у власні дослідницькі проекти.

3. Результати навчання

знати: історію українського літературознавства; сучасний стан української науки про літературу; диференціювати літературознавче угрупування, округ, школу; значення поняття «літературознавча школа»; діяльність сучасних літературознавчих шкіл; стратифікацію літературознавчих шкіл за критеріями: історичним, географічним, методологічним, тематичним; застосування новітніх методологічних практик в Україні; специфіку підходів до інтерпретації тексту різними літературознавчими школами; концепції представників літературознавчої школи та коло їх наукової проблематики; зміст монографічних видань представників літературознавчих шкіл, що є дотичними до наукової теми здобувача; історію та специфіку проведення конференцій; еволюцію фахових періодичних видань та їх функціонування у межах літературознавчої школи.

вміти доцільно використовувати спеціальну термінологію, пов’язану з даним курсом; розпізнавати та самостійно диференціювати літературознавчі угрупування, гуртки, округи, школи; стратифікувати літературознавчі школи за означеними критеріями: історичним, географічним, методологічним, тематичним; опановувати тематику досліджень сучасних наукових шкіл у найвиразніших персональних зразках; фіксувати концепції представників літературознавчої школи та визначати коло їх наукової проблематики; продуктивно опрацьовувати монографії представників літературознавчих шкіл, методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички про літературознавчі школи у методологію власних дослідницьких проектів; працювати у Google Scholar; формулювати висновки та узагальнення.

Компетенції, якими має оволодіти аспірант у процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології в межах професійної, наукової та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення на міжнародному та національному рівні.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опертям на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, уміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організовувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної добросесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 5. Здатність на високому рівні застосовувати методи наукового аналізу, структурувати літературний матеріал з урахуванням традиційних і новітніх методологічних принципів і зasad.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – літературознавства, літературної критики тощо.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української та іноземної мов.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проектів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з опертям на розуміння її мовної та літературної специфіки.

ФК 14. Здатність опановувати методологічні та методичні аспекти сучасної наукової термінології та технології термінотворення.

ФК 18. Здатність розуміти специфіку та тенденції розвитку світового та українського літературного процесу, зміст методів, напрямів, стилів і жанрів.

ФК 19. Здатність на високому рівні володіти знаннями про теоретико-методологічні підходи в літературознавстві та розуміти сутність механізмів та підходів літературознавчого аналізу художнього твору.

ФК 20. Здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі філології в межах професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності за фахом.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань.

ПРН 2. Застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю в діалоговому режимі.

ПРН 16. Застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями світової літератури, перекладними текстами; користуватися словниками та тезаурусами різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами та електронними посібниками.

ПРН 23. Уміти конструктивно діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності на основі етичних норм.

ПРН 25. Уміти підготувати на основі самостійно отриманих результатів та успішно захистити дисертаційне дослідження.

ПРН 26. Уміти фахово використовувати наукову термінологію згідно з усталеними дефініціями в спеціалізованих словниках.

ПРН 29. Характеризувати основні тенденції літературного розвитку в культурному контексті та аспекті історико-суспільних явищ, визначати роль і місце окремого автора в літературному процесі, його приналежність до стильової епохи чи певного художнього напрямку.

ПРН 30. Використовувати різні підходи (історико-типологічний, рецептивно-естетичний, психологічний, культурологічний, гендерний, постколоніальний, герменевтичний) при характеристиці літературних явищ з урахуванням також і практики компаративних літературознавчих студій тощо.

ПРН 31. Застосовувати теоретичну спадщину світової літературознавчої думки та літературної критики; виявляти й розкривати інтертекстуальні паралелі.

ПРН 34. Уміти практично застосовувати навички гендерної культури, виходячи із засад та принципів гендерної рівності та принципів гендерної демократії.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семestr	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	
Денна	1	2	3	90	10	5			75	екзамен
Заочна	1	2	3	90	2	2			86	екзамен

4.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Літературознавча школа як науковий феномен. Літературознавчі осередки та школи Центрального історико-етнографічного регіону України											
Тема 1. Ключові українські літературознавчі концепції в загальноєвропейській науковій динаміці.	9	1	1				7	9	0,20	0,20		8,6
Тема 2. Висвітлення наукової проблематики літературознавчої школи у фахових виданнях	9	1					7	9	0,20	0,20		8,6
Тема 3. Київські літературознавчі	9	2	1				8	9	0,20	0,20		8,6

центри й школи.											
Тема 4. Історія школи та сучасний склад Харківського літературознавчого округу.	9	1				7	9	0,20	0,20		8,6
Тема 5. Проблематика досліджень Дніпропетровської літературознавчої школи. Донецька літературознавча школа.	9	2				8	9	0,20	0,20		8,6
Разом за ЗМ1	45	7	2			37	45	1	1		43
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Вітчизняні літературознавчі осередки й школи Південно-Східної України. Літературознавчі осередки й школи Західного регіону										
Тема 1. Одеська літературознавча школа у загальній науковій панорамі.	9	1				7	9	0,20	0,20		8
Тема 2. Миколаївський літературознавчий округ.	9	2				7	9	0,20	0,20		8
Тема 3. Львівська літературознавча школа.	9	1	1			8	9	0,20	0,20		9
Тема 4. Тернопільська та Івано-Франківська літературознавчі школи.	9	2	1			8	9	0,20	0,20		9
Тема 5. Чернівецька літературознавча школа.	9	2	1			8	9	0,20	0,20		9
Разом за ЗМ 2	45	8	3			38	45	1	1		43
Усього годин	90	15	5			75	90	2	2		86

4.2.1. Теми практичних занять

№	Назва теми
1	Логос і тезис про літературознавчу школу.
2	Наукова школа «Теоретичні та методологічні проблеми літературознавства» Київського національного університету ім. Т. Шевченка.
3	Науково-методологічне об'єднання-семінар «Проблема художнього часу, простору, ритму» проф. Н. Х. Копистянської.
4	Наукова школа проф. Р. Т. Гром'яка.
5	Наукова школа «Рецептивна поетика й актуальні стратегії інтерпретації тексту».

4.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми

1	Конференції, симпозіуми, семінари як продуктивні форми наукової співпраці літературознавчих шкіл.
2	Вітчизняні літературознавчі осередки в Житомирі, Вінниці, Кіровограді, Чернігові, Полтаві, Сумах.
3	Наука про літературу в Дрогобичі, Рівному, Кам'янець-Подільському, Луцьку.
4	Українські Східні літературознавчі школи
5	Створення Інституту літератури НАН України. Школа акад. О. Білецького та її внесок у загальноєвропейську компаративістику.
6	Методологія порівняльних студій світової літератури у працях Д. Наливайка, Т. Денисової, Г. Сиваченко, Т. Свербілової, Т. Рязянцевої.
7	Історія та наукова діяльність кафедри теорії літератури, компаративістики і літературної творчості (огляд наукових публікацій Л. Грицик, О. Астаф'єва, Н. Бернадської, А. Ткаченка).
8	Сходознавство в Інституті. Періодичні фахові наукові видання та конференції Інституту філології.
9	Наука про літературу в Гуманітарному інституті Київського університету ім. Бориса Грінченка.
10	Л. Фрізман, М. Гетьманець, А. Сілаєв, О. Міхільов, Є. Чернокова, С. Криворучко – сучасні послідовники Харківської школи.
11	Огляд праць Л. Скуратовської, Т. Потніцевої, В. Гусєва, В. Нарівської.
12	Наукова діяльність В. Башманівського, В. Єршова, П. Білоуса, Н. Астрахан.
13	Огляд наукового доробку Л. Горболіс та О. Єременка.
14	Слов'янська словесність у розвідках І. Єременка та А. Татаренка.
15	Літературознавча та культурологічна парадигматика, герменевтика, семіотика, фольклористика, біблійна герменевтика, фольклористика, українська емігрантська література, проблеми міжмистецької взаємодії у досягненнях М. Лановик та З. Лановик

5. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна (індивідуальне чи фронтальне опитування, бліц-опитування) чи письмова (есе, реферат, творчі завдання, тестування) відповідь аспіранта.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- тестування;
- проекти (індивідуальні, дослідницько-творчі проекти);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Загальна кількість балів, яку аспірант може отримати у процесі вивчення дисципліни впродовж семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів аспірант набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (заліку).

Критерії оцінювання поточного контролю

Поточний контроль відбувається у вигляді усних відповідей (фронтальне опитування, перевірка домашніх завдань).

15 балів - аспірант продемонстрував високий рівень володіння матеріалом; повністю розкрив зміст питання; логічно структурував свою відповідь і навів відповідні приклади; правильно і швидко реагував на запитання викладача;

12-14 балів - аспірант показав добре володіння матеріалом; розкрив зміст питання, виклавши його логічно і послідовно, навів відповідні приклади.

9-11 балів - аспірант показав досить добре володіння матеріалом, проте не повністю розкрив зміст питання; не зовсім логічно структурував свою відповідь і не навів достатньо прикладів.

5-8 балів - аспірант показав задовільне володіння матеріалом, проте не до кінця розкрив зміст питання; логічно не структурував свою відповідь і не навів прикладів; неправильно реагував на запитання викладача.

1-4 бали - аспірант практично не володіє матеріалом; не розкрив зміст питання; логічно не структурував свою відповідь і не навів прикладів.

0 балів - студент не відповів на запитання.

Критерії оцінювання модуль-контролю (заликова робота)

Заликова робота складається з 40 завдань тестового формату (1 бал/правильна відповідь на 1 питання).

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(нездовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(нездовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	40	100
5	6	7	6	6	6	7	5	6	6		

T1, T2 ... T 10 – теми змістових модулів.

6. Рекомендована література

6.1. Базова (основна)

- Гром'як Р. Українське літературознавство у контексті світової культури ХХ століття: тенденції розвитку, проблеми функціонування, дискурсалізація. Українське літературознавство в контексті світової культури ХХ століття: тенденції розвитку проблеми функціонування, диску реалізація. С. 9–39. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/60834296.pdf>
- Діалогічні Обертони: науковий збірник на пошану пам'яті професора Нонни Копистянської / Національна академія наук України, Інститут Івана Франка ; наук. ред. С. Маценка, відповід. ред. О. Левицька. Львів, 2014. 416 с.
- Історіографія науки про літературу : матеріали XII Міжнародної літературознавчої конференції (до 70-річчя кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, 25 вересня 2015 р.). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 104 с.
- Наєнко М.К. Історія українського літературознавства / Ред. Г.А. Теренко; 2-е вид., зі змінами і доп. Київ: Академія, 2001. 360 с.

5. Тичініна А.Р. Сучасні методологічні практики: навчально-методичний посібник; передмова О.В. Червінської. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. 160 с.

7.2. Допоміжна

1. Благородний вимір наукового подвижництва : зб. наук. пр. / НАН України, Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка ; ред.кол.: М.Г. Жулинський (голова) [та ін.]. Київ: Наук. думка, 2012. 272 с.
2. Вертепи долі. Спогади про Романа Гром'яка / Упоряд. З. Лановик, М. Лановик. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2016. 566 с.
3. Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні другої половини XIX - початку ХХ сторіччя. Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2002. 207 с.
4. Гундорова Т. Чи потребує Україна нової методології із Заходу, або криза академічного літературознавства. *Вісник Програми академічних обмінів ім. Фулбраїта в Україні*. 2002. № 8. С. 10-14.
5. З роду нашого красного...: перша професорка Волині : зб. наук. пр.. на пошану проф. Л.К. Оляндер / упоряд. : В.М. Моклиця, Т.П. Левчук. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. 620 с.
6. Козлик І.В. Методологічні аспекти теорії літературного стилю О.В. Чичеріна: (Repetorium до теми). Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2010. 44 с.
7. Костенко Н.В. Українське віршування ХХ ст. Київ: Київський університет", 2006.
8. Національні варіанти літературної компаративістики / Національна Академія наук; Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка; Д.С. Наливайко, Т.Н. Денисова, О.В. Дубініна та ін. Київ: Видавничий дім „Стилос”, 2009. 750 с.
9. Пережиття : науковий збірникна пошану пам'яті Галини Рубанової / Наук.ред. С. Маценка, відповід.ред.О. Левицька. Львів: Українська академія друкарства, 2016. 232 с.
10. Сучасні літературознавчі школи в Україні: програма спецкурсу / Укл. : А.Р. Бойчук, О.В. Червінська. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 56 с.
11. Червінська О.В. Після Потебні, після Білецького, після Чижевського, після Затонського: сучасна українська літературознавча думка в межах ідей герменевтики та рецептивної теорії. Питання літературознавства: науковий збірник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. Вип. 81. С. 3–23.
12. Чернетка кафедральної історії (історіографічна спроба) / Н.В. Нікоряк, А.Р. Бойчук ; Передмова О.В. Червінської. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 136 с.
13. Tychinina A. Methodological Balance: the Areal Concept of Ivo Pospisil in the Context of Russian Stud - ies of the 20th Century and of Ukrainian Literary Critics Ideas. Literatura jako svědectví paměti : sborník prací k životnímu jubileu prof. PhDr. Iva Pospíšila. Verbum Praha, 2022. P. 465-489. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/6419>

9. Інформаційні ресурси

1. <http://www.ukrlit.vn.ua/info/criticism.html>
2. <http://www.ex.ua/13049245>
3. http://philology.chnu.edu.ua/structure_zarlit.html
4. <http://www.ilnan.gov.ua/teor.htm>
5. <http://www.ilnan.gov.ua/conference.htm>
6. <http://dspace.nbuvg.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11163/05-Balakyan.pdf?sequence=1>
7. <http://1576.ua/books/3171>
8. <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=ru&authuser=2>
9. <https://www.researchgate.net/>
10. <http://www.osvita.com.ua/ua/universities/?directions=30&desc=1>
11. <http://www.parta.com.ua/university/philology/>
12. <https://archer.chnu.edu.ua>
13. <https://scholar.google.com.ua/citations?user=OntIviQAAAAJ&hl=uk>

14. <https://access.clarivate.com/login?app=wos&alternative=true&shibShireURL=https%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fauth%3DShibboleth&shibReturnURL=https%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fmode%3DNextgen%26action%3Dtransfer%26path%3D%252Fwos%252Fwoscc%252Fbasic-search%26DestApp%3DUA&referrer=mode%3DNextgen%26path%3D%252Fwos%252Fwoscc%252Fbasic-search%26DestApp%3DUA%26action%3Dtransfer&roaming=true>
15. <https://www.scopus.com/home.uri>